

Review of the status of personal hygiene, building, and tools in women's beauty salons (case study: Dehloran City)

Received: 19 May 2025, Accepted: 09 June 2025

Anis Aghaei^{1,2}, Masoumeh Mirzaei¹, Mohammad Darvishmotevalli^{3,4}, Sajad Mazloomi^{5*}

¹ Student Research Committee, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

² Master's student, Department of Environmental Health Engineering, School of Public Health, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

³ Health, Safety, and Environment Research Center, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Environmental Health Engineering, School of Public Health, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran

⁵ Associate Professor, Department of Environmental Health Engineering, School of Public Health, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

***Corresponding Author:**
sajad.mazloomi@yahoo.com

How to Cite This Article:
Aghaei A, Mirzaei M, Darvishmotevalli M, Mazloomi S. Review of the status of personal hygiene, building, and tools in women's beauty salons (case study: Dehloran City). Journal of Environmental Health Engineering. 2025;13(2):179–88.

DOI:

ABSTRACT

Background: A hair salon is one of the most vital public spaces where attention to hygiene standards is essential. Neglecting hygiene issues and engaging in unprofessional activities, such as tattoos and body art, poses a potential threat to the health of community members. A salon is defined as a place where only beauty and grooming activities are performed, and the staff working there have no right to interfere in medical matters whatsoever. This study examines the hygiene conditions of women's beauty salons in Dehloran, located in Ilam Province.

Materials and Methods: The study was conducted descriptively and cross-sectionally using a census method that included all women's hair salons in the city of Dehloran. Data collection utilized the women's beauty salon health inspection checklist from the Ministry of Health, Treatment, and Medical Education, with form code 920318/142 from the Center for Health, Environment, and Work. The checklist was completed in collaboration with an environmental health expert using direct observation methods. After finalizing the checklist, the collected data were analyzed with Excel software.

Results: The findings indicated that of the 72 salons surveyed, 23.61% lacked proper ventilation for building hygiene, while 31.94% did not have first aid kits. Regarding personal hygiene, 33.33% of hairdressers were without health cards, 41.67% lacked certifications for public health training, and 38.89% did not have appropriate work uniforms.

Conclusion: In this study, the highest compliance with regulations was observed in the building hygiene section, while deficiencies were noted in the personal hygiene of hairdressers as well as the hygiene of tools and equipment. Increasing health inspections by environmental health inspectors could effectively improve salon conditions.

Keywords: Environmental health, Women's hair salon, Dehloran County, Ilam

بررسی وضعیت بهداشت فردی، ساختمان و ابزار کار محیط آرایشگاه‌های زنانه (مطالعه موردی: شهر دهلران)

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۹

انیس آقایی^{۱*}، معصومه میرزایی^۱، محمد درویش متولی^۲، سجاد مظلومی^{۳*}

^۱ کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی، ایلام، ایران

^۳ مرکز تحقیقات بهداشت، ایمنی و محیط، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران

^۴ استادیار گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران

^۵ مرکز تحقیقات سلامت و محیط زیست، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران

چکیده

زمینه و هدف: آرایشگاه یکی از مهم‌ترین اماکن عمومی بوده که توجه به موازین بهداشتی در آن اهمیت دارد چرا که عدم رعایت مسائل بهداشتی و انجام فعالیت‌های غیراصولی مانند تاتو و خالکوبی، یک تهدید بالقوه برای سلامتی افراد جامعه محسوب می‌شود. محل آرایشگاه را مکانی تعریف می‌کنند که در آن تنها اقداماتی در جهت زیبایی و آرایش انجام می‌شود و افراد شاغل در آن به هیچ عنوان حق دخالت در امور پزشکی را ندارند. در این پژوهش به وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه شهر دهلران از توابع استان ایلام پرداخته شده است.

مواد و روش‌ها: مطالعه به صورت توصیفی-مقطعی به روش سرشماری از همه آرایشگاه‌های زنانه شهر دهلران انجام شد. جمع‌آوری داده با استفاده از چک‌لیست بازرسی بهداشتی از آرایشگاه‌های زنانه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با کد فرم ۱۴۲/۹۲۰۳۱۸ مرکز سلامت محیط و کار صورت گرفت. تکمیل چک‌لیست با همکاری کارشناس بهداشت محیط با روش مشاهده مستقیم صورت گرفت. پس از تکمیل چک‌لیست مربوطه، اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که از ۷۲ آرایشگاه مورد بررسی، ۲۳/۶۱ درصد آرایشگاه‌ها از نظر وضعیت بهداشت ساختمان فاقد تهویه مناسب، ۳۱/۹۴ درصد فاقد جعبه کمک‌های اولیه بودند. از نظر بهداشت فردی ۳۳/۳۳ درصد آرایشگران فاقد کارت بهداشت، ۴۱/۶۷ درصد فاقد گواهینامه آموزش بهداشت عمومی و ۳۸/۸۹ درصد فاقد لباس کار مناسب بودند.

نتیجه‌گیری: در این مطالعه بیشترین مطابقت با آیین نامه مربوط به بخش وضعیت بهداشت ساختمان بود و نواقصی در بهداشت فردی آرایشگران و بهداشت ابزار و تجهیزات وجود داشت که با نظارت‌های بهداشتی بیشتر توسط بازرسان بهداشت محیط می‌تواند در بهبود وضعیت آرایشگاه موثر باشد.

واژه‌های کلیدی: بهداشت محیط، آرایشگاه زنانه، شهرستان دهلران، ایلام

*پست الکترونیکی نویسنده مسئول:

sajad.mazloomi@yahoo.com

نحوه استناد به این مقاله:

Aghaei A, Mirzaei M, Darvishmotevall M, Mazloomi S. Review of the status of personal hygiene, building, and tools in women's beauty salons (case study: Dehloran City). Journal of Environmental Health Engineering. 2025;13(2):179-88.

DOI:

مقدمه

در ارتقای سطح سلامت انسان، کنترل عوامل محیطی نقش اساسی و کلیدی دارد. آلاینده‌های محیطی که از تنوع، گستردگی و پیچیدگی خاصی برخوردارند، لذا آن‌ها می‌توانند هر سه بعد جسمی، روانی، اجتماعی سلامت انسان را با خطراتی مواجه سازند. توجه به بهداشت و بهسازی محیط اطراف انسان در سلامت فرد و جامعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.^۱ آرایشگاه از جمله اماکنی است که توجه به بهداشت و بهسازی آن حائز اهمیت است؛ چرا که عدم رعایت بهداشت و استفاده از وسایل و ابزار کار آلوده مانند تیغ، برس، حوله و ... منجر به گسترش بیماری‌های گوناگونی می‌شود. امراضی از قبیل عفونت‌های میکروبی، ویروسی، قارچی، باکتریایی و بیماری‌های پوستی، اگزما، زگیل، تراخم، کزاز، کچلی، شپش و سایر حساسیت‌های پوستی که اغلب به علت رعایت نکردن اصول بهداشتی و استفاده از وسایل آلوده به دیگران انتقال می‌یابد.^۲ عوامل گوناگونی در انتقال بیماری در آرایشگاه‌ها نقش دارد و از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به عدم آگاهی آرایشگران نسبت به اصول و نکات بهداشتی ضروری، نبود امکانات و وسایل آرایشی‌گری شخصی، نامناسب و غیربهداشتی بودن امکنه، عدم حساسیت کافی مراجعه‌کنندگان نسبت به رعایت اصول بهداشتی آرایشی‌گری و عدم گندزدایی ابزار کار اشاره نمود.^۳ با وجود اینکه اهمیت حرفه آرایشی‌گری در جامعه روز به روز در حال افزایش است، داده‌های بسیاری از مطالعات، نشان دهنده عدم آگاهی آرایشگران درمورد اقدامات ایمنی و رعایت موازین بهداشتی مربوط به خطر آلودگی و انتقال بیماری‌های عفونی در طول فعالیت‌های کاری آن‌ها برای خود و مشتریان است. برای انتقال عفونت لازم نیست خون و مایعات بدن بر روی ابزار و سطوح مشاهده شود. ممکن است با یک خراش جزئی بدون مشاهده خون عفونت انتقال یابد. بنابراین هر دو گروه آرایشگران و مراجعه‌کنندگان در معرض خطر و ابتلا به بیماری هستند.^۴ در آرایشگاه علاوه بر متصدی آرایشگاه، افراد زیادی مشغول به کار هستند که

ممکن است فقط صاحب آرایشگاه دوره‌های آرایشی را گذرانده باشد و از نقش خود در پیشگیری از بیماری‌هایی که می‌تواند از طریق آرایشگاه منتقل شود آگاه باشد. در صورتیکه سایر افراد مشغول به فعالیت از چگونگی حفظ سلامت و بهداشت لوازم آرایشی، رعایت موازین بهداشتی در مورد خود و مراجعه‌کنندگان و محلی که در آن مشغول به فعالیت هستند اطلاعات کافی نداشته باشند؛ بنابراین اصول بهداشتی بطور کامل رعایت نمی‌شود و استریلیزاسیون ابزار به درستی صورت نمی‌گیرد که به نوبه خود موجب افزایش انتقال عفونت می‌شود.^۵ گندزدایی ابزار و محیط کار از مهم‌ترین اقدامات پیشگیرانه می‌باشد که اگر رعایت شود، تا حد زیادی موجب کاهش خطر انتقال بیماری می‌شود.^۶ معمولاً افراد جامعه برای انتخاب آرایشگاه ملاک‌هایی از جمله؛ هزینه پایین، نزدیک بودن محل آرایشگاه، مهارت آرایشگر و غیره را مد نظر قرار می‌دهند. این در حالی است که به معیارهای بهداشتی مانند دارا بودن کارت بهداشت معتبر، استفاده از حوله و تیغ یکبار مصرف و گندزدایی ابزار و محل کار و غیره کمتر توجه می‌شود.^۷

بر طبق چک‌لیست بازرسی بهداشتی از آرایشگاه و سالن‌های زیبایی زنانه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌ها از سه جنبه بهداشت فردی، بهداشت لوازم کار و وضعیت ساختمانی مورد بررسی قرار می‌گیرد، که هر کدام از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند.^۸ از مهم‌ترین پارامترهای تعیین‌کننده وضعیت بهداشت محیط می‌توان به استقرار محل کار، وضعیت ساختمان، مالکیت محل کار، کارت معاینه پزشکی، داشتن پروانه اشتغال، سیستم آبرسانی، سیستم جمع‌آوری فاضلاب، مدیریت پسماند، تهویه مناسب، وضعیت روشنایی، داشتن روپوش تمیز و سالم، نحوه گندزدایی وسایل، استفاده از مواد آرایشی مجاز و غیره اشاره کرد.^۹ به همین منظور پژوهش حاضر با هدف تعیین وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه شهر دهلران در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ می‌باشد.

مواد و روش ها

این مطالعه به صورت توصیفی - مقطعی به روش سرشماری از همه آرایشگاه‌های زنانه فعال و دارای مجوز، شامل ۷۲ آرایشگاه در سال در شهر دهلران انجام گردید. به منظور تعیین وضعیت بهداشت محیط از چک‌لیست بازرسی بهداشتی از آرایشگاه‌های زنانه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با کد فرم ۱۴۲/۹۲۰۳۱۸ مرکز سلامت محیط و کار استفاده شد. چک‌لیست مذکور در ۳ بخش بهداشت فردی (۱۰ سوال)، بهداشت ابزار و تجهیزات (۱۸ سوال) و بهداشت ساختمان (۲۰ سوال) تکمیل گردید. تکمیل چک‌لیست با همکاری کارشناس بهداشت محیط با روش مشاهده مستقیم صورت گرفت. برای به دست آوردن درصد وضعیت بهداشتی هرکدام از بخش‌های بهداشت فردی، بهداشت ابزار و تجهیزات و بهداشت ساختمان از معادله (۱) استفاده شد.^{۱۰}

معادله (۱)

$$۱۰۰ \times \frac{\text{فراوانی داده های مطابق آئین نامه}}{\text{فراوانی کل داده ها}} = \text{درصد مطابقت}$$

در نهایت نتایج به دست آمده از رابطه (۱)، با کمک نرم افزار Excel تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها

مطابق جدول ۱ پس از بررسی وضعیت بهداشت فردی کارکنان شاغل در آرایشگاه‌های مورد مطالعه مطابق با جدول ۱، از نقطه نظر کارت بهداشت معتبر، گواهینامه معتبر بهداشتی، استفاده از روپوش تمیز و مناسب و ممنوعیت استعمال دخانیات به ترتیب ۶۶/۶۷، ۵۸/۳۳، ۵۸/۳۳ و ۱۰۰ درصد نمونه‌ها مطابق با آیین نامه بودند.

جدول ۱. درصد مطابقت شاخص‌های بهداشت فردی کارکنان با آیین‌نامه در آرایشگاه‌های مورد مطالعه

ردیف	پارامتر	وضعیت		
		تطابق با آیین نامه (درصد)	عدم تطابق با آیین‌نامه (درصد)	مصادق ندارد (درصد)
۱	شستشوی صحیح دست	۱۰۰	-	-
۲	ممنوعیت کار در کارکنان مبتلا به بیماری‌های واگیر	۱۰۰	-	-
۳	ممنوعیت فروش دخانیات	۱۰۰	-	-
۴	ممنوعیت استعمال دخانیات	۱۰۰	-	-
۵	اطلاع‌رسانی جهت ممنوعیت استعمال دخانیات	-	۱۰۰	-
۶	استفاده از روپوش تمیز و مناسب	۵۸/۳۳	۳۸/۸۹	-
۷	محل مشخص برای نگهداری وسایل شخصی	۱۰۰	-	-
۸	نصب راهنمای شستشوی دست	۲۷/۷۸	۷۲/۲۲	-
۹	کارت بهداشت معتبر	۶۶/۶۷	۳۳/۳۳	-
۱۰	گواهینامه معتبر بهداشتی	۵۸/۳۳	۴۱/۶۷	-

در جدول ۲ شاخص‌های مربوط به بهداشت ابزار و تجهیزات بررسی شده‌است که نشان می‌دهد از نظر ویژگی‌های محلول ضد عفونی‌کننده و گندزدا ۱۰۰ درصد مطابق آیین نامه بوده، ۵/۵۶ درصد آرایشگاه‌ها از safety box برای دفع پسماندهای اجسام تیز و برنده استفاده می‌کنند و ۶۸/۰۶ درصد آرایشگاه‌ها دارای جعبه کمک‌های اولیه بودند.

جدول ۲. درصد مطابقت شاخص‌های بهداشت ابزار و تجهیزات با آیین‌نامه در آرایشگاه‌های مورد مطالعه

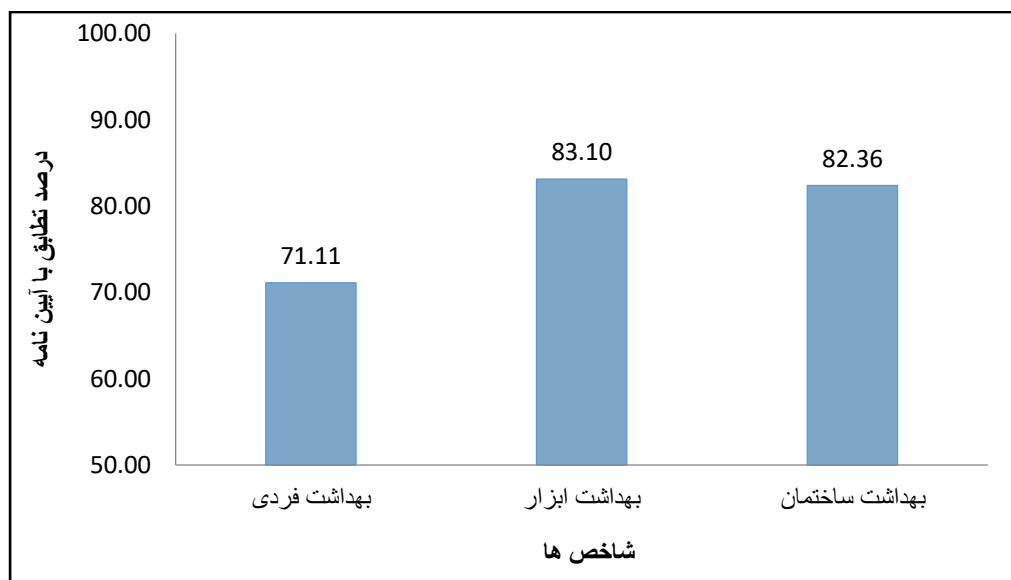
ردیف	پارامتر	وضعیت		
		تطابق با آیین‌نامه (درصد)	عدم تطابق با آیین‌نامه (درصد)	مصادق ندارد (درصد)
۱	یکبار مصرف بودن و قابلیت استریل ابزار	۱۰۰	-	-
۲	شستشوی و گندزدایی ابزار	۱۰۰	-	-
۳	مورد تایید بودن وسایل و رنگ در خدمات تاتو	۱۰۰	-	-
۴	سوزن یکبار مصرف و قابل استریل در خدمات تاتو	۱۰۰	-	-
۵	وجود جعبه ایمن (safety box)	۵/۵۶	۹۴/۴۴	-
۶	پد یا اسفنج دارای ویژگی‌های لازم باشد	۱۰۰	-	-
۷	تمهیدات لازم برای شستشوی و گندزدایی ابزار	۱۰۰	-	-
۸	رعایت ضوابط بهداشتی در انجام آرایش ناخن (پدیکور و مانیکور)	۶۶/۶۷	-	۳۳/۳۳
۹	رعایت ضوابط بهداشتی در انجام اپیلاسیون	۱۰۰	-	-
۱۰	محلول‌های گندزدا و ضد عفونی‌کننده دارای ویژگی‌های لازم هستند	۱۰۰	-	-
۱۱	تمهیدات لازم برای شستشوی دست کارکنان	۱۰۰	-	-
۱۲	مجهز بودن سینک شستشوی سر به آب گرم و سرد	۸۳/۳۳	-	۱۶/۶۷
۱۳	رعایت ضوابط بهداشتی هنگام استفاده از حوله و پیشبند	۱۰۰	-	-
۱۴	مواد آرایشی و بهداشتی دارای ویژگی‌های لازم هستند	۷۲/۲۲	۲۷/۷۸	-
۱۵	سالم و تمیز بودن قفسه و ویتترین	۱۰۰	-	-
۱۶	سالم و تمیز بودن میز و صندلی	۱۰۰	-	-
۱۷	وجود جعبه کمک‌های اولیه	۶۰/۰۶	۳۱/۹۴	-
۱۸	انجام فرایند خودکنترلی و خوداظهاری	-	۱۰۰	-

جدول ۳ نشان‌دهنده نتایج حاصل از بررسی شاخص‌های آبرسانی، وضعیت دستشویی‌ها و تهویه مناسب به ترتیب مربوط به بهداشت بهداشت ساختمان می‌باشد. براساس ۱۰۰، ۱۰۰ و ۷۶/۳۹ درصد نمونه‌ها مطابق با آیین نامه بودند. نتایج به‌دست آمده آرایشگاه‌های مطالعه شده از نظر سیستم

جدول ۳. درصد مطابقت شاخص‌های بهداشت ساختمان با آیین نامه در آرایشگاه‌های مورد مطالعه

ردیف	پارامتر	وضعیت		
		تطابق با آیین نامه (درصد)	عدم تطابق با آیین نامه (درصد)	مصادق ندارد (درصد)
۱	سیستم آبرسانی	۱۰۰	-	-
۲	سیستم جمع‌آوری و دفع فاضلاب	۱۰۰	-	-
۳	سیستم جمع‌آوری و دفع پسماند	۱۰۰	-	-
۴	کنترل حشرات و جوندگان	۱۰۰	-	-
۵	سرویس‌های بهداشتی پرسنل	-	-	۱۰۰
۶	سرویس‌های بهداشتی مراجعین	۱۰۰	-	-
۷	اتاق استراحت مجزا و تمیز	۳۴/۷۲	-	۶۵/۲۸
۸	وضعیت و شرایط حمام	۱۳/۸۹	-	۸۶/۱۱
۹	وضعیت پوشش دیوار محل روشویی و سرشویی	۸۷/۵۰	۱۲/۵۰	-
۱۰	قابل نظافت بودن کف سالن	۱۰۰	-	-
۱۱	قابل نظافت بودن دیوار سالن	۹۱/۶۷	۸/۳۳	-
۱۲	تمیز و سالم بودن سقف سالن	۱۰۰	-	-
۱۳	وضعیت پوشش دیوار محل خدمات تاتو و اپیلاسیون	۹۱/۶۷	۸/۳۳	-
۱۴	وضعیت پوشش کف محل خدمات تاتو و اپیلاسیون	۱۰۰	-	-
۱۵	سالم و تمیز بودن سقف محل خدمات تاتو و اپیلاسیون	۱۰۰	-	-
۱۶	سالم، مقاوم و بدون زنگ‌زدگی در و پنجره	۹۳/۰۶	۶/۹۴	-
۱۷	جدا سازی و تهویه محل انجام آرایش ناخن	۵۸/۳۳	۸/۳۳	۳۳/۳۳
۱۸	دما و رطوبت	۱۰۰	-	-
۱۹	روشنایی	۱۰۰	-	-
۲۰	تهویه	۷۶/۳۹	۲۳/۶۱	-

شکل ۱، مقایسه وضعیت شاخص‌های بهداشت محیط و تجهیزات ۸۳/۱۰ درصد و از نظر بهداشت ساختمان ۸۲/۳۶ درصد مطابق با آیین نامه بودند. از نظر بهداشت فردی ۷۱/۱۱ درصد، از نظر بهداشت ابزار

شکل ۱. مقایسه وضعیت شاخص‌های بهداشت محیط در آرایشگاه زنانه

بودند.^۹ آرایشگاه‌های مورد مطالعه حاضر در مقایسه با آرایشگاه‌های مورد مطالعه ززولی در شهر بهنمیر و نیز آرایشگاه‌های مورد مطالعه رحیم‌زاده در شهر گرگان از وضعیت مناسب‌تری برخوردار بودند که علت آن را می‌توان توجه و نظارت بازرسان بهداشت محیط نسبت به دریافت کارت بهداشت دانست. از مهم‌ترین دلایل نداشتن کارت بهداشت، از طرف آرایشگران زمان‌بر بودن پروسه دریافت کارت عنوان شد که کارشناسان بهداشت محیط باید به افزایش بازدیدها و دریافت کارت بهداشت و تایید سلامت آرایشگران توجه کافی نمایند. در مطالعه حاضر ۴۱/۶۷ درصد کارکنان آرایشگاه‌ها فاقد گواهینامه آموزش بهداشت عمومی بودند. در مطالعه جعفریان و همکاران در سال ۱۳۹۵ که با هدف بررسی وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه شهر بابل انجام شد، نتایج نشان داد که ۲۷/۲ درصد از کارکنان فاقد گواهینامه دوره بهداشت عمومی بودند.^{۱۲} درحالی که در مطالعه معزی و همکاران در سال ۱۳۸۳ که با

بحث

بررسی وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌ها برای تامین سلامت افراد مراجعه‌کننده به این اماکن و حتی آرایشگران ضروری است. در این پژوهش که هدف آن تعیین وضعیت بهداشت محیط در ۷۲ آرایشگاه زنانه شهر دهلران است با توجه به نتایج به‌دست آمده در بخش بهداشت فردی، نتایج مطالعه نشان داد که ۶۶/۶۷ درصد آرایشگران دارای کارت بهداشت معتبر بودند. در مطالعه ززولی و همکاران در سال ۱۳۹۳ که با هدف بررسی وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه بخش بهنمیر شهرستان بابلسر انجام شد، نتایج نشان داد که ۴۴ درصد از آرایشگران دارای کارت بهداشت معتبر بودند.^{۱۱} درحالی که در مطالعه رحیم‌زاده و همکاران در سال ۱۳۹۰ که با هدف تعیین وضعیت بهداشتی آرایشگاه‌های زنانه شهر گرگان و آگاهی آرایشگران زن در مورد بیماری‌های مرتبط با حرفه آرایشگری انجام شد، نتایج نشان داد ۵۰/۶۶ از آرایشگران دارای کارت بهداشت معتبر

هدف بررسی و مقایسه وضعیت بهداشت محیط در آرایشگاه‌های زنانه و مردانه شهر بروجن انجام شد نتایج نشان داد ۷۳ درصد از آرایشگران دارای گواهینامه دوره بهداشت عمومی بودند^{۱۳}. آرایشگاه‌های مورد مطالعه جعفریان و همکاران در شهر بابل و نیز آرایشگاه‌های مورد مطالعه معزی و همکاران در شهر بروجن نسبت به آرایشگاه‌های مورد مطالعه حاضر وضعیت مطلوب‌تری داشتند. عدم نظارت کافی مسئولین از دلایل عدم شرکت آرایشگران در این دوره می‌باشد. دوره ویژه بهداشت عمومی که در آن آموزش مرتبط با شغل آرایشگری ارائه می‌شود، در جهت سلامتی شاغلین این حرفه بسیار مهم است که باید توجه بیشتری توسط کارشناسان بهداشت محیط به این دوره انجام شود. در مطالعه حاضر ۳۸/۸۹ درصد از آرایشگران فاقد لباس کار بودند. در مطالعه حضرتی و همکاران در سال ۱۳۸۸ که با هدف بررسی وضعیت گندزدایی ابزار در آرایشگاه‌های زنانه شهر اردبیل با تاکید بر استفیلوکوکوس اورئوس انجام شد، نتایج نشان داد که ۴۰/۷ درصد آرایشگران فاقد لباس کار بودند^{۱۴}. درحالی که در مطالعه رحیم‌زاده و همکاران در سال ۱۳۹۰ نتایج نشان داد، ۴۲ درصد از آرایشگران فاقد لباس کار بودند^۹. مقایسه نتایج نشان می‌دهد، مطالعات مذکور با مطالعه حاضر همخوانی دارد. در بخش بهداشت ابزار و تجهیزات، در مطالعه انجام شده نتایج نشان داد که ۳۱/۹۴ درصد از آرایشگاه‌های مورد مطالعه فاقد جعبه کمک‌های اولیه بودند. در مطالعه امیریان و همکاران در سال ۱۳۹۲ که با هدف بررسی وضعیت بهداشتی آرایشگاه‌های زنانه و مردانه شهر سنقر انجام شد، نتایج نشان داد ۲۱/۸۲ درصد از آرایشگاه‌ها فاقد جعبه کمک‌های اولیه با مواد و وسایل مورد نیاز بودند^۳. در حالی که در مطالعه جعفریان و همکاران در سال ۱۳۹۵ نتایج نشان داد، ۳۱/۶ درصد از آرایشگاه‌ها فاقد جعبه کمک‌های اولیه بودند^{۱۲}. عدم احساس نیاز به وسایل جعبه کمک‌های اولیه مهم‌ترین دلیل برای نداشتن جعبه کمک‌های اولیه از طرف آرایشگران عنوان شد. داشتن جعبه کمک‌های اولیه با مواد و

وسایل مورد نیاز (باند، چسب، ضد عفونی کننده‌ها، پنبه و ...) و نصب آن در محل مناسب ضروری می‌باشد و با توجه به اینکه آرایشگران با وسایل تیز و برنده سروکار دارند عدم وجود جعبه و وسایل کمک‌های اولیه برای آرایشگران و مراجعه کنندگان یک تهدید محسوب می‌شود، بنابراین باید حساسیت‌های بیشتری نسبت به داشتن جعبه کمک‌های اولیه وجود داشته باشد. در مطالعه حاضر فقط ۵/۵۶ درصد از آرایشگاه‌ها از safety box برای دفع اجسام تیز و برنده استفاده می‌کردند. بیشتر آرایشگران اجسام تیز را به همراه سایر زباله‌ها دفع می‌کردند. در مطالعه بذرافشان و همکاران در سال ۱۳۹۰ که با هدف بررسی وضعیت مدیریت مواد زائد آرایشگاه‌های زنانه شهر زاهدان انجام شد، نتایج نشان داد که ۴۹ درصد آرایشگاه‌ها از safety box جهت جمع‌آوری اجسام تیز و برنده استفاده می‌کردند^{۱۵}. درحالی‌که در مطالعه صادقی و همکاران در سال ۱۳۹۳ که با هدف بررسی وضعیت کنترل عفونت و گندزدهای مورد استفاده در آرایشگاه‌ها و سالن‌های زیبایی در شهر گرگان انجام شد، نتایج نشان داد که هیچ‌کدام از آرایشگاه‌ها دارای جعبه ایمن جهت دفع پسماندهای نوک تیز و برنده نبودند^۲. مقایسه نتایج نشان می‌دهد، مطالعه صادقی و همکاران در شهر گرگان با مطالعه حاضر همخوانی دارد ولی آرایشگاه‌های مورد مطالعه بذرافشان و همکاران در شهر زاهدان نسبت به مطالعه حاضر وضعیت مناسب‌تری داشتند. با توجه به ممنوعیت انجام فعالیت‌هایی مانند تاتو و خالکوبی در آرایشگاه‌ها و انکار آرایشگران از انجام این فعالیت‌ها، سختگیری‌های لازم جهت استفاده از جعبه ایمن، برای دفع پسماندهای اجسام تیز و برنده توسط بازرسان بهداشت محیط صورت نمی‌گیرد. در صورت عدم جمع‌آوری مناسب و دفع بهداشتی اجسام تیز استفاده شده در آرایشگاه‌ها، این مواد می‌تواند منبع مهمی برای زخمی کردن افراد و انتقال آلودگی‌های عفونی باشند. لذا بازرسان بهداشت محیط در این خصوص باید دقت نظر بیشتری داشته باشند. طبق نتایج این مطالعه، بیشترین ماده گندزدا جهت گندزدایی وسایل به

و استفاده از لباس کار توسط بعضی از آرایشگران رعایت نمی‌شد بنابراین کنترل و پایش مداوم آرایشگاه‌ها توسط بازرسان بهداشت محیط ضروری است. در بخش بهداشت ابزار و تجهیزات بیشتر آرایشگاه‌ها اجسام تیز را همراه سایر مواد زائد جمع‌آوری و دفع می‌کنند که باید آموزش‌ها در استفاده از safety box برای دفع اجسام تیز بیشتر شود و از طرف بازرسان بهداشت محیط نظارت بیشتر شود.

سپاسگزاری

بدینوسیله از مسئولین شبکه بهداشت و درمان شهرستان دهران بابت همکاری نهایت تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

نویسندگان هیچگونه تعارض منافی با یکدیگر ندارند.

حمایت مالی

این پژوهش با حمایت مالی کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایلام انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه منتج از طرح تحقیقات دانشجویی کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی ایلام با کد اخلاق IR.MEDILAM.REC.1403.171 می‌باشد. همچنین نویسندگان مقاله متعهدند در بخش بررسی متون و استفاده از مطالعات دیگران حق سایر مولفین در نظر گرفته شده و رفرنس‌دهی مناسب صورت گرفته است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان این مقاله در مراحل مختلف این پژوهش همکاری داشته‌اند.

دلیل ارزان بودن، دسترسی و کاربرد آسان آن، الکل ۷۰ درصد بود ولی بعضی از سالن‌های زیبایی از دستگاه‌های پیشرفته مانند UV برای گندزدایی وسایل استفاده می‌کردند. این نتایج با مطالعه غلامی و همکاران در بررسی آرایشگاه‌های زنانه شهر ابرکوه در سال ۱۳۹۹ همخوانی دارد، در این مطالعه بیشترین ماده گندزدا جهت گندزدایی وسایل، الکل گزارش شده است.^۴ در مطالعه حاضر ۱۰۰ درصد متصدیان فرایند خودکنترلی و خود اظهاری بهداشتی را انجام نمی‌دادند و ۷۲/۲۲ درصد از مواد آرایشی و بهداشتی مورد استفاده دارای ویژگی‌های لازم بودند. در بخش بهداشت ساختمان، در مطالعه انجام شده ۲۳/۶۱ درصد از آرایشگاه‌ها فاقد تهویه مناسب بودند. در مطالعه ضاربان و همکاران در سال ۱۳۸۴ که با هدف بررسی وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه به همراه تعیین میزان آگاهی و نگرش آرایشگران آنها در شهر زابل انجام شد نتایج نشان داد که ۳۴/۱ درصد آرایشگاه‌ها فاقد تهویه مناسب بودند.^{۱۶} در حالی که در مطالعه رحیم‌زاده و همکاران در سال ۱۳۹۰ انجام شد، نتایج نشان داد که ۱۶/۶۶ درصد از آرایشگاه‌ها فاقد تهویه مناسب بودند.^۹ جهت بهبود این وضعیت بهتر است، سختگیری‌های بیشتری توسط کارشناس بهداشت محیط در تایید صلاحیت محل صورت گیرد. در مطالعه حاضر ۱۰۰ درصد آرایشگاه‌ها دارای سیستم آبرسانی و سیستم جمع‌آوری و دفع فاضلاب مناسب بودند.

نتیجه‌گیری

در این مطالعه کلیه نکات موجود در چک‌لیست بازرسی بهداشتی از آرایشگاه‌های زنانه مورد سنجش قرار گرفت. به طور کلی از نظر شرایط ساختمانی وضعیت آرایشگاه‌های زنانه مطلوب ارزیابی می‌شود. از نظر بهداشت فردی بعضی از پارامترها مانند کارت بهداشت، گواهینامه معتبر بهداشتی

References

- Shakeri K, Sadeghi M, Deris F, Amani S, Teimouri F, Zebardast N. Evaluation of bacterial and fungal contamination in equipment used in ladies' and gentlemen's barbers in Shahrekord, 2009. *Journal of Shahrekord University of Medical Sciences* 2011; 13 (4): 102-110 [in Persian].
- Sadeghi M, Charkazi A, Behnampour N, Zafarzadeh A, Garezgar S, Davoudinia S, Borgheie P. Evaluation of infection control and disinfection used in barbershops and beauty salons in Gorgan. *Iran. J. Health and Environ* 2015; 7 (4), 427-436 [in Persian].
- Dargahi A, Amirian T. Health status of women's and men's hair salons in Sonqar city (2012-2013). *Journal of Kermanshah University of Medical Sciences* 2013; 17 (7), 460-465 [in Persian].
- Gholami M, Rajaei Z, Taghi Ghaneian M, Homayonbezi N, Madreseh E. Investigating Awareness, Attitude, and Performance of Barbers regarding Infection Control and Disinfection application among Women's Hairdressers in Abarkooh. *J Tolooebehdasht*. 2020;3(19):87-101 [in Persian].
- Majid N, Reza SMSM, Reza SMSM. The study of Knowledge, attitude, and performance of male barbershops of Shiraz in relation to infection transmission. *J Jahrom Univ Med Sci* [Internet]. 2014;12(3):39-48 [in Persian].
- Sadeghi M, Charkazi A, Zafarzadeh A, Borgheie P, Garezgar S, Davoudinia S. Assessing the adequacy of knowledge, attitude, and practice of the female hairdressers working in the Gorgan beauty salons towards infectious diseases. *Community Heal J*. 2017;10(3):36-44 [in Persian].
- Jabbari MA, Hashemi SR, Mansouri S, Nouri K, Khamirchi R. Comparison of the hygienic status of men's and women's hairdresser shops in Sabzevar in 2008. *Beyhagh*. 2015;16(1):27-32 [in Persian].
- Loloie M, Dehghan A, Afarin S, Ebrahimi S. A study on environmental health status of women hairdressers in Kerman, 2012. The 16th National Conference on Environmental Health of Iran. October 2013 [in Persian].
- Rahimzadeh H, Mansourian M, Beyrami S, et al. Determining the health status of women's hair salons in the city of Gorgan and the awareness of female hairdressers about diseases related to the hairdressing profession in 2011. *Rahavard Salamat Journal*. Winter 2015; 2(1):63-72 [in Persian].
- Mazloomi S, Haghigaht GA, Koulivand Z, Rahmani S, Nourmoradi H. Investigation on the Environmental Health Status of Primary and Middle Schools of Abadan City (Ilam) in 2016. *J Jiroft Univ Med Sci*. 2017;4(1):153-63 [in Persian].
- Zazouli M, Yousefi M, Zoubin N. Survey of the environmental health status of women's hairdressing salons in the Bahnemir district of Babolsar city in 2014. The 6th conference of graduate students and the second conference of students from Mashhad University of Medical Sciences. Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences. March 2015 [in Persian].
- Aghalari Z, AshrafianAmiri H, Mirzaei M, Jafarian S. Study of Environmental Health Status of Women's Hairdresser Shops in Babol in 2016. *Zanko Journal of Medical Sciences*. Kurdistan University of Medical Sciences. Summer 2019; 65(20): 41-49 [in Persian].
- Moezzi M, Pourheydar B, Aelaei F. Investigating and comparing the environmental health status of women's and men's hair salons in Borujen. The 7th National Environmental Health Conference, Shahrekord University of Medical Sciences. September 2004 [in Persian].
- Hazrati S, Sabery S, Peeridogaheh H, Alizadeh R, Sadeghi H. Study of barber equipment disinfection in Ardabil women barbershops, emphasizing *Staphylococcus Aureus*. *J Ardabil Univ Med Sci*. 2012;12(1):25-32 [in Persian].
15. Bazrafshan E, Mohammadi Jorjafaki L, Sarhadi OC, Mirkazehi A. Review of the waste management status in the city of Zahedan. The sixth national conference and the first international conference on waste management. May 2012 [in Persian].
- Zareban I, Neshat AA, Heidari A, Arefi OB. Review of the environmental health status of women's beauty salons along with determining the level of awareness and attitudes of their beauticians in the city of Zabol. The 11th National Environmental Health Conference of Iran, Zahedan University of Medical Sciences. November 2008 [in Persian].